

KÖNYVTÁRI TREND/ JELENTÉSEK

2015-2023 / 2024 / 11.

MUNKAÜGYILÉTSZÁM-
ADATOK

Magyar Nemzeti Múzeum
Közcgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

MUNKAÜGYILÉTSZÁM- ADATOK

BEMUTATJUK A MAGYARORSZÁGI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK MUNKAÜGYILÉTSZÁM-ADATAINAK FŐ JELLEMZŐIT.

Az alábbi jelentés az OSAP 1442 könyvtári statisztikai adatlapról származó adatok alapján mutatja be az összes működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont munkaügyilétszám-adatokra vonatkozó főbb jellemzőit a következő kérdéskörök mentén:

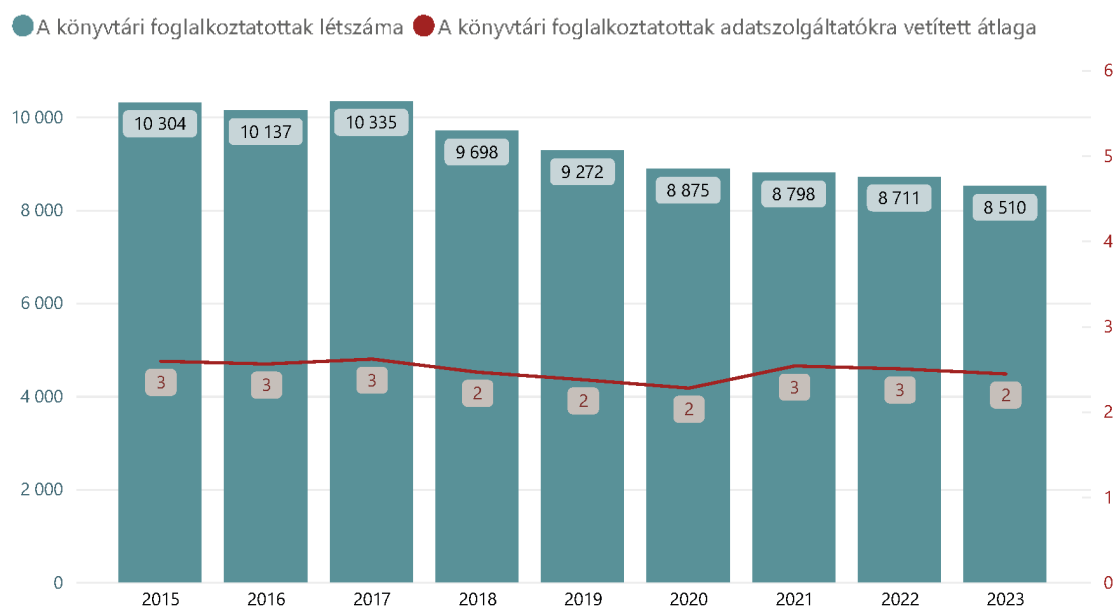
1. A könyvtári foglalkoztatottak létszámának alakulása;
2. A könyvtári foglalkoztatottak összlétszáma könyvtártípusok szerinti bontásban;
3. A könyvtári közalkalmazottak létszámának alakulása;
4. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámának alakulása;
5. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámának alakulása könyvtártípusok szerinti bontásban;

6. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámának alakulása;
7. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek arányának alakulása könyvtártípusok szerinti bontásban;
8. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek arányának alakulása foglalkozástípus szerinti bontásban.

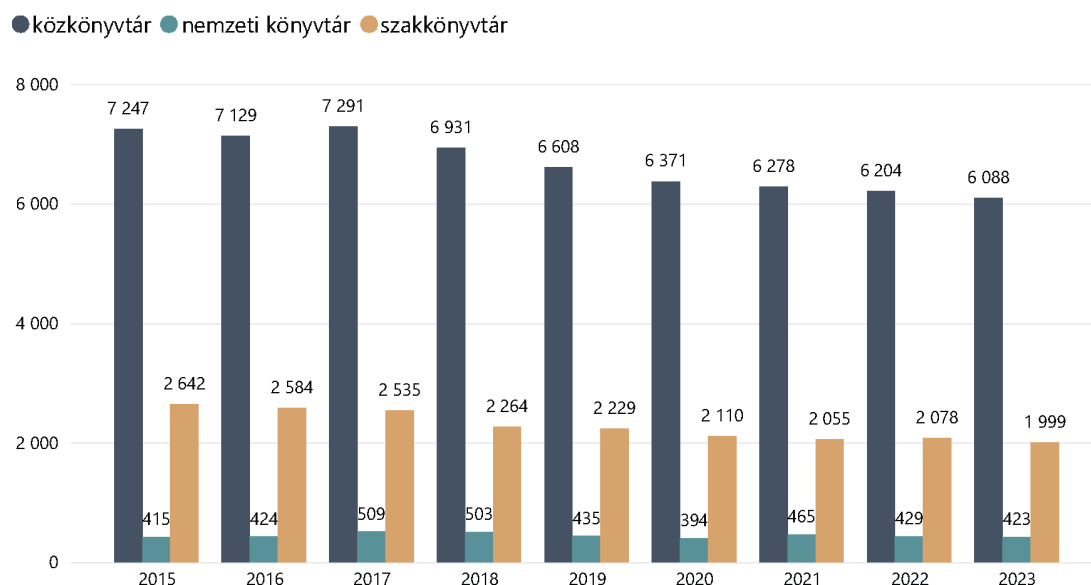
1. A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

A foglalkoztatottak összlétszáma a 2015 és 2023 közötti időszakban csökkenő tendenciát mutat. Így összességében a 2023. évben a foglalkoztatottak létszáma 83%-a a 2015. évinek. Míg 2015-ben egy adatszolgáltató könyvtárra 2,6 munkavállaló jutott átlagosan, addig ez 2023-ra 2,2-re csökkent (1. ábra).

1. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2015–2023

2. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK ÖSSZLÉTSZÁMA
KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN 2015–2023

2. A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK ÖSSZLÉTSZÁMA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

Tendenciózan a szakkönyvtárakban dolgozók száma 2015-től, míg a közkönyvtárakban dolgozók száma 2018-tól folyamatosan csökken (előbbi 2015-től 2023-ra 24%-kal, utóbbi 16%-kal). A nemzeti könyvtárban dolgozók száma jellemzően 400-500 fő között ingadozott az elmúlt 9 évben, a legtöbbször 2017-ben (509-en), a legkevesebben 2020-ban (394-en) dolgoztak itt, míg 2023-ban 423-an. A vizsgált időszakban az egyes könyvtártípusokban foglalkoztatottak megoszlása (arányai) lényegében nem változott. 2015/2016-ban az összes foglalkoztatott 4%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 26% szakkönyvtárakban és 70% közkönyvtárakban. 2017-ben és 2018-ban a könyvtári szolgáltatási pontokon dolgozók 5%-át a nemzeti könyvtár, 25%-át a szakkönyvtárak, 71%-át pedig a közkönyvtárak foglalkoztatták. 2019-ben a nemzeti könyvtár és a közkönyvtárak által foglalkoztatott munkavállalók száma a korábbi évekhez viszonyítva jobban csökkent, míg a szakkönyvtárak által foglalkoztatott munkavállalók száma érdemben

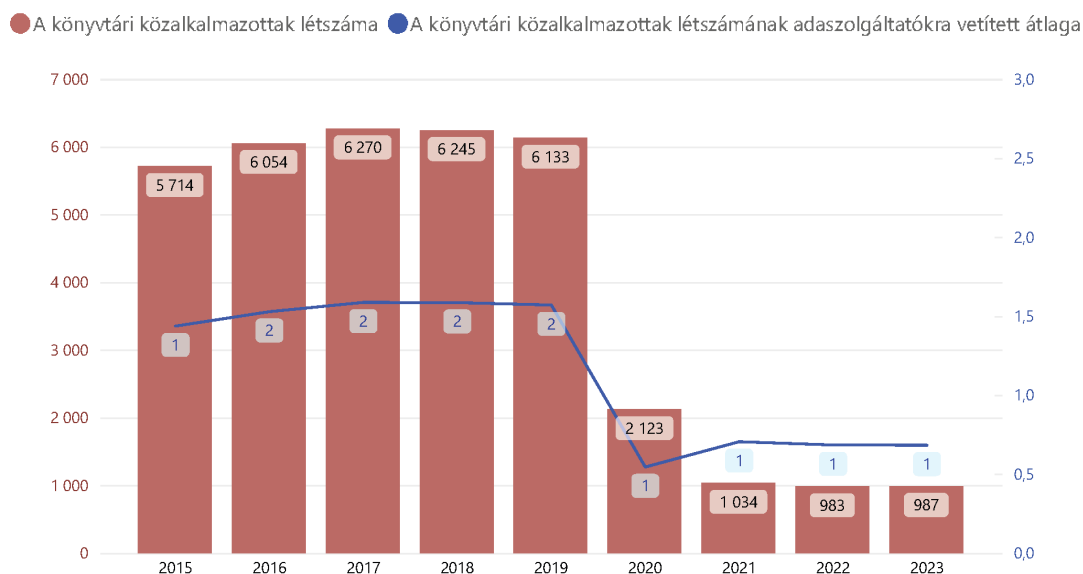
nem változott, így arányuk 1%-kal nőtt ez évben. 2020-ban a foglalkoztatottak 4%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 24%-a szakkönyvtárakban, valamint 72%-a közkönyvtárakban. 2021 és 2023 között a foglalkoztatottak 5%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 23-24%-a szakkönyvtárakban, valamint 71-72%-a közkönyvtárakban (2. ábra).

3. A KÖNYVTÁRI KÖZALKALMAZOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

A könyvtári közalkalmazottak létszáma 2016–2019 között 6000 fő körül mozgott, majd 2020-ban hirtelen a harmadára, 2021-től pedig tovább feleződött a közalkalmazottak száma. E csökkenés hátterében az a törvénymódosítás¹ áll, amely szerint 2020. november elsejétől a kulturális szférában dolgozók közalkalmazotti státusza – beleértve a nyilvános könyvtárak alkalmazottait is – munkaviszonnyá alakult át. Ennek ellenére azonban a könyvtári szférában a közalkalmazotti foglalkoztatási forma teljes mértékben nem szűnt meg, azonban jelentősen visszaesett: jelenleg már csak a munkavállalók 11,6%-a dolgozik közalkalmazottként (3. ábra).

¹ A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XXXII. törvény: <https://njt.hu/jogszabaly/2020-32-00-00>

3. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI KÖZALKALMAZOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2015–2023

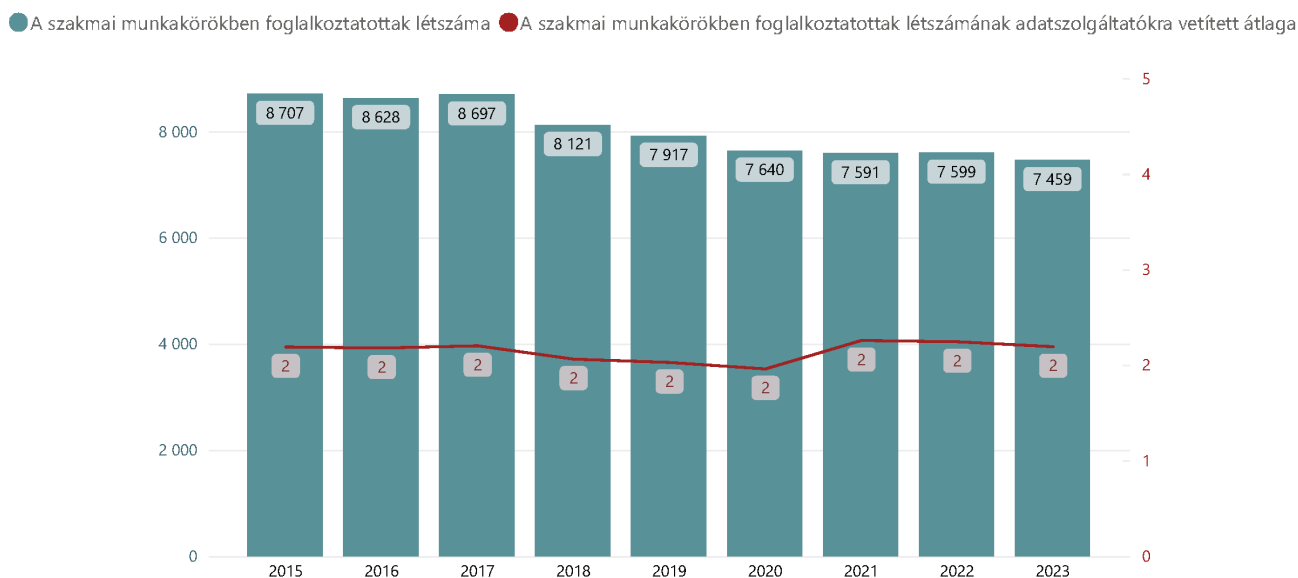

4. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

2015 és 2023 között (14%-os) visszaesés figyelhető meg a szakmai munkakörökben foglalkoztatottak

létszámában is. 2015-ben ez a szám 8 707, 2016-ban 8 628, 2017-ben 8 697, 2018-ban 8 121, 2019-ben 7 917, 2020-ban 7 640, 2021-ben 7 591, 2022-ben 7 599, 2023-ban pedig 7 459 volt (4. ábra).

4. ÁBRA: A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2015–2023

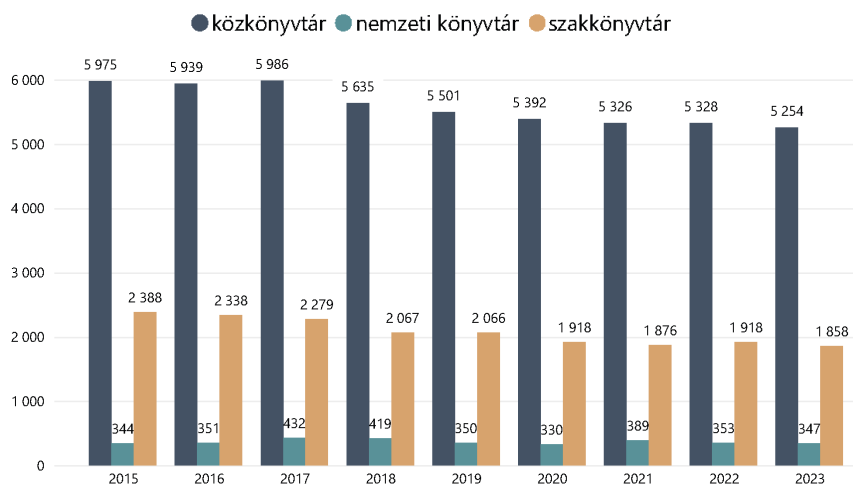

5. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

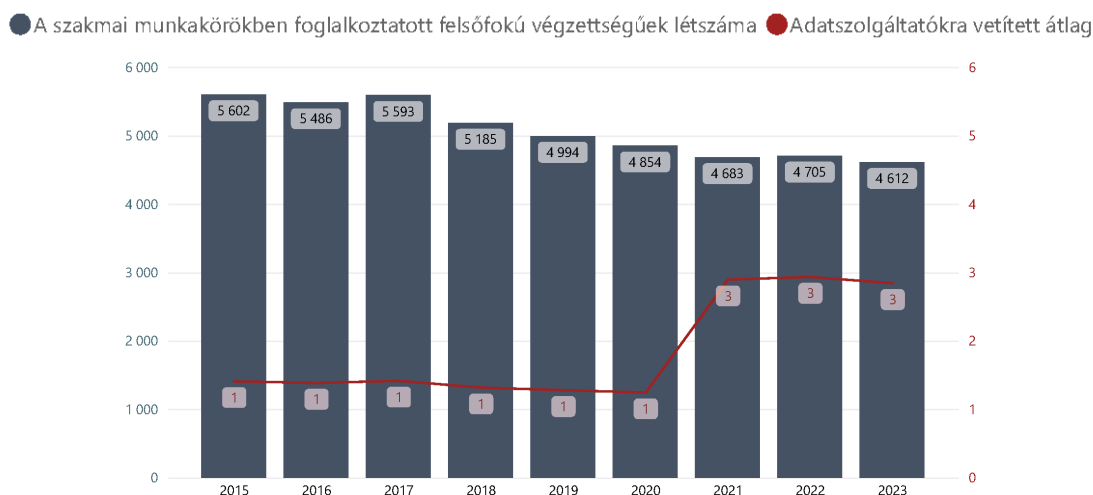
Könyvtártípusok szerinti bontásban a szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszáma 2015 és 2017 között lényegében nem változott, míg 2018

és 2021 között enyhén, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. 2022-re ez a csökkenés megállt, ám 2023-ban tovább folytatódott. Arányuk az összlétszámhoz viszonyítva azonban nem változott, sőt, ha kismértékben is, de emelkedett (85%-ról 88%-ra) a vizsgált időszakban (5. ábra).

5. ÁBRA: A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN 2015–2023

6. ÁBRA: A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSORFÓKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2015–2023

6. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSORFÓKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

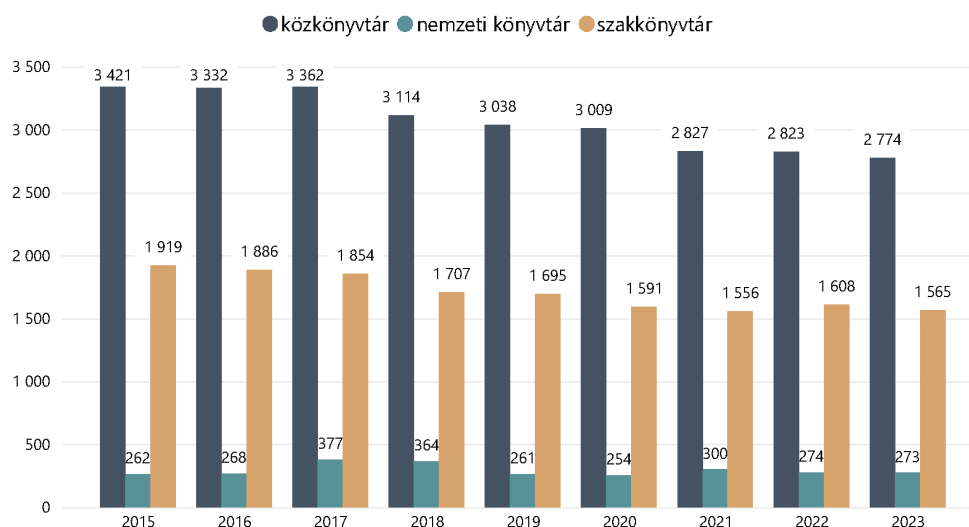
A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámában 2015 és 2023 között még nagyobb – 18%-os – csökkenés tapasztalható. 2022-ben a csökkenő trend megállt, ám 2023-ban tovább folytatódott. Az elmúlt években tapasztalt hozzávetőleges stagnálást megelőzően e jellemző tekintetében a 2018 utáni években 2021-ig markánsabb csökkenés figyelhető meg. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek száma konkrét számokban kifejezve a 2018-as 5185-ről 2021-re 4683 főre csökkent, majd 2022-es kisebb korrekciót (növekedést) követően 2023-ban folytatódott a csökkenő trend, így tavaly

már csak 4612 diplomás munkavállaló dolgozott az adatszolgáltató könyvtárakban szakmai munkakörökben (6. ábra).

7. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSORFÓKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

Könyvtártípusok szerinti bontásban a szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségű kollégák létszámának alakulásában (tendenciájában) 2015 és 2023 között jelentős különbség nem tapasztalható: a köz-, illetve a szakkönyvtáraknál folyamatos lassú csökkenés figyelhető meg – utóbbiaknál 2020 óta inkább stagnált ez az érték. A nemzeti könyvtár ebben inkább enyhe hullámozást mutat, majd 2022-től stagnálás figyelhető meg (7. ábra).

7. ÁBRA: A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN LÉVŐ FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK ARÁNYA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN 2015–2023

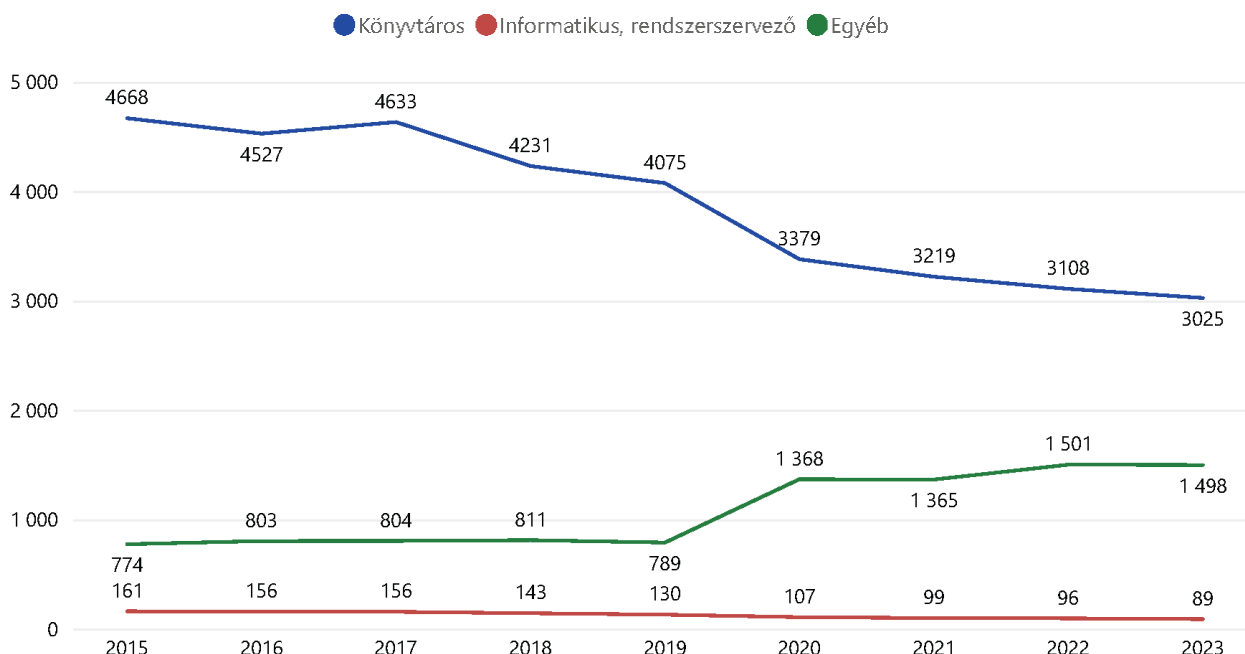

8. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK ARÁNYÁNAK ALAKULÁSA FOGLALKOZÁSTÍPUS SZERINTI BONTÁSBAN

A könyvtárosok száma a 2015 és 2017 közötti időszakban szinte alig változott, 2018-ban azonban

jelentős csökkenésnek indult. Emellett 2020-tól megfigyelhető az egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkezők térnyerése: számuk 2015-ről 2022-re közel megduplázódott, ami 2023-ban lényegében nem változott (8. ábra).

8. ÁBRA: A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK FOGLALKOZÁSTÍPUS SZERINTI BONTÁSBAN 2015–2023

Magyar Nemzeti Múzeum
Közcgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

KÉSZÍTETTE Havadi Gergő, Erdélyi Károly, Bebiák Magdolna
LEKTORÁLTA Szüts Etele, a Könyvtári Intézet igazgatója
OLVASÓSZERKESZTŐ Horváth Barnabás Dávid
LAPTERV Kóbor Szilvia

FELELŐS KIADÓ Rózsa Dávid, az MNMKG OSZK főigazgatója

A KÉZIRAT LEZÁRÁSA: 2024. november
2015–2023 (2024. évi 11. szám)
ISSN 2939-7499